

Zondag 15 september 2024
startzondag en vredesdienst
St Paulus geloofsgemeenschap en Eshofgemeente

thema:
samen door een deur

Brieflezing: Romeinen 2,13-16

Lied: 'Wat vraagt de Heer nog meer van ons' – lied 992
(t. W.L. Wallace, vert. W. van der Zee, m. Arie Eikelboom)

Evangelielezing: Lukas 5,17-26

*Acclamatie: 'Alles wat adem heeft' – 1x cantorij/koor,
1x allen*

Overweging

Kunnen wij samen door één deur?

We hebben het net gedaan, hè. Jong en oud. Gelovig en ongelovig. Linkshandig en rechtshandig. Politiek links georiënteerd en politiek rechts georiënteerd. Goed uitgerust en nog half in slaap. Verdrietig en vrolijk. Rooms-katholiek en protestant. Georgiëganger en thuisblijver. Allemaal zijn we door een en dezelfde deur deze kerkzaal binnengekomen.

En dat is precies waar deze vredesdienst en startzondag voor bedoeld is. Om samen door een deur te gaan. Om elkaar te ontmoeten. Om juist die ander te ontmoeten met wie je misschien nog nooit een woord gewisseld hebt. Of die ander van wie je vermoedt dat die heel anders in het leven staat dan jij. Of andere opvattingen heeft dan jij.

Verbinding begint met een blik. Elkaar in de ogen zien. Met een woord. Woorden zoals Jezus die zegt: 'Uw zonden zijn u vergeven.'

Dat is waarschijnlijk niet wat de zieke verwachtte. Of hoopte. Ook de vrienden niet, die hem met zoveel moeite door het dak heen in contact met Jezus hebben gebracht.

En toch. Toch is dit waar heling begint. Dit is waar vrede begint. Tegen iedereen wordt steeds weer door God gezegd: welke ballast je ook met je meedraagt, welke ziekte, welke angst, welke vertwijfeling ook: je zult genezen. Woorden van belofte, gesproken vanuit een

warm en betrokken hart. Al het andere komt daaruit voort.

Ik denk aan jullie, de groep die naar Georgië is geweest. Ongetwijfeld was het anders dan jullie verwachtten. Een aantal dingen klopten misschien met jullie verwachtingen. Maar het meeste was nieuw. Er vielen dingen mee. Er vielen dingen tegen. Misschien was het ook wel eens moeilijk samen door een deur te gaan. Maar het belangrijkste is: jullie zijn het onverwachte niet uit de weg gegaan. Jullie hebben je best gedaan je open te stellen. Jullie hebben je handen uit de mouwen gestoken, overal aan meegedaan. Jullie hebben Georgische kinderen en jongeren in de ogen gezien. Jullie hebben ondanks de taalbarrière samen gespeeld. Er was geen gezamenlijke gesproken taal met de meesten, maar er was lichaamstaal. Ogen die elkaar ontmoeten en die spreken. Een toernooi van de ene groep tegen de andere. Spel dat verbindt.

Ik las in deze dagen een essay van Chaja Polak: Brief in de nacht. Chaja Polak is kunstenares, schrijfster, joods, Nederlands, ik denk een jaar of 85 inmiddels. Ze laat in het essay haar gedachten gaan over de oorlog in Israël en Gaza.

Oorlog begint met woorden, schrijft ze. Woorden die gif verspreiden. Woorden waarbij de een de ander uitmaakt voor kakkerlak – zoals in de retoriek van Nazi-Duitsland over de joden werd gezegd. Woorden die misbruikt worden om mensen te beschadigen. Ze te ontmenselijken. Om daarmee het eigen doel te bereiken. Zoals ook in ons land dreigt te gebeuren.

Ook vrede begint met woorden. Met ontmoeten en elkaar spreken.

Chaja Polak vertelt over twee journalisten. Yuval Abraham, een Israëlische journalist, en Ahmed Alnaouq, een journalist uit Gaza. Twee jonge mannen, twintigers. Beiden ervan overtuigd dat het kennen van de 'vijand', het kennen van de ander, vrede dichterbij zou kunnen brengen. Ze blijken samen door een deur te kunnen. In 2019 lanceren ze een plan: Gazanen worden uitgenodigd te schrijven over hun dagelijkse bestaan. Hun zorgen. Hun beslommingen. Hun verlangens. De digitale brieven zouden onder de naam *Across the Wall* worden geplaatst op een Israëlische site. Het plan werd bekendgemaakt via Facebook. Onmiddellijk boden honderdvijftig Israëlische aan de digitale brieven te vertalen van het Arabisch in het Hebreeuws.

En zo gebeurde het. Een bescheiden project, maar het wás er. De brieven openden een kier in het zwart van dat onbekende strookje overbevolkt land. Ze brachten er wat licht en lucht.

Deze brieven veranderden de bewoners van Gaza, in de ogen van de Israëli, van vijandige burens in herkenbare mensen.

Een aantal jaren wordt *Across the Wall* gelezen.

Voorzichtig namen steeds meer mensen deel aan het project.

En toen werd het 7 oktober: de dag van het sadistische bloedbad door Hamas. Met meer dan 1200 doden en 230 gegijzelden. Voornamelijk linkse vredesactivisten. Bekend is dat vlak voor die aanval de grote meerderheid van de Gazanen gefrustreerd was over het Hamas-bestuur. En dat de meesten niet achter hun ideologie stonden.

Bekend is dat tot vlak voor die aanval er in Israël demonstraties waren tegen het bezettersbeleid van de regering Netanyahu.

Op 7 oktober bevindt Ahmed Anaouq zich in Londen. Hij wil naar zijn familie, maar de grenzen van Gaza zijn gesloten. Dan krijgt hij het bericht dat zijn hele familie, drieëntwintig mensen, onder het puin van hun huis ligt begraven.

Het vredesproject van de twee journalisten komt tot een abrupt einde.

De echte tragiek van oorlog, schrijft Chaja Polak, is niet de fysieke verwoesting. Het is het verlies van menselijkheid. Het verlies van een besef van verantwoordelijkheid voor de ander. Het verlies van de wil én de mogelijkheid om samen door een deur te kunnen.

De doorgang kan worden versperd.

Bijvoorbeeld door mensen die eenvoudigweg vierkant achter de ene partij staan. Of vierkant achter de andere. Want dat is makkelijker. Dan hoeft je de complexiteit van het leven of van de situatie niet onder ogen te zien. En het helpt je van een gevoel van machteloosheid af.

Maar samen door een deur gaan is iets anders.

Dat is: een andere ingang zoeken. De situatie van een andere kant proberen te bekijken. Het lost je gevoel van machteloosheid niet op. Maar het kan je wel heel

maken. Het kan de weg naar Jezus openen. Het kan tot vergeving leiden.

We kunnen verdrietig worden dat zo'n initiatief als dat van de twee journalisten stuk loopt.

We kunnen verdrietig worden van een kabinet dat het rechtssysteem niet meer ziet als basis van de samenleving, maar als iets wat je moet proberen te omzeilen. Zoals het kabinet Schoof, dat probeert een asielcrisis uit te roepen – dan kan het straks het debat in de Eerste en Tweede Kamer omzeilen.

We kunnen verdrietig worden van vluchtelingen die hier in Nederland in ellende leven omdat hun asielaanvraag maar niet wordt behandeld, of omdat er geen plek voor hen is.

We kunnen verdrietig worden van de polarisatie en tegelijk verdrietig met jongeren die zo graag een eigen huis zouden willen.

Maar laten we ook zoeken naar een opening in het dak. Juist als de doorgang door de deur versperd lijkt te zijn.

Laten we elkaar met onze gebreken, angsten en verloren idealen door het dak naar binnen laten waar het wonder kan gebeuren.

Laten we zoeken naar wegen die horizontale tegenstellingen overstijgen.

Laten we vergevingsgezind en mild met elkaar omgaan, omdat voor God vergeving in elke situatie mogelijk is.

En laten we erop vertrouwen dat van daaruit deze wereld telkens een stukje beter worden kan.

Muziek

Lied: 'Dat een nieuwe wereld komen zal' (Zangen van zoeken en zien 411)